

Spotkanie „Meritum” z Wojciechem Starzyńskim, prezesem Fundacji „Rodzice Szkole”

Fundacja „Rodzice Szkole” działa od...

Formalnie Fundacja „Rodzice Szkole” została ustanowiona 22 września 2006 roku, ale aktywne działania jej założycieli (obecnych członków Rady i Zarządu Fundacji) na rzecz upodmiotowienia rodziców i rad rodziców na terenie szkół ich dzieci oraz zagwarantowania obywatelom, przede wszystkim rodzicom, realnego wpływu na polski system oświaty sięgają końca lat 80. ubiegłego wieku. To m.in. w styczniu roku 1989 (a więc jeszcze przed Okrągłym Stołem), w Deklaracji Programowej Społecznego Towarzystwa Oświatowego (w przyszłości założyciela Fundacji „Rodzice Szkole”), z inicjatywy moich przyjaciół i mojej, zapisano: *Chcemy również działać na terenie szkół państwowych. Szkoła nawet pod zarządem państwowym pozostaje własnością społeczną i jej główną funkcją jest służba na rzecz społeczeństwa.*

Celem Fundacji „Rodzice Szkole” jest...

budowa społeczeństwa obywatelskiego m.in. poprzez uspołecznienie i demokratyzację polskich szkół oraz wspieranie prowadzonej na rzecz szkół działalności rodziców, rad rodziców i innych organizacji rodzicielskich, w szczególności:

- wzmacnianie roli rodziców w kształtowaniu i doskonaleniu kultury przyjaznego dialogu,
- budowanie partnerskich relacji z uczniami oraz wzmacnianie pozycji i roli samorządu uczniowskiego,
- kształtowanie i promowanie szkoły jako kuźni cnót obywatelskich i wychowania patriotycznego dzieci i młodzieży,
- promowanie w środowisku lokalnym idei szkoły jako centrum kulturalnego,

- rozwijanie międzynarodowej współpracy pomiędzy rodzicami, uczniami i nauczycielami oraz ich reprezentacjami i wnoszenie do jednoczącej się Europy ważnego dorobku tradycji i kultury krajów Europy Środkowo-Wschodniej,
- opracowanie metod i narzędzi do kształcenia ustawicznego rodziców i nauczycieli w zakresie prowadzenia dialogu społecznego i tworzenia własnych projektów edukacyjno-wychowawczych,
- diagnozowanie oczekiwań rodziców i innych uczestników dialogu społecznego w stosunku do władz oświatowych różnych szczebli.

Fundację tworzą ludzie...

- Elżbieta Putkiewicz – przewodnicząca Rady Fundacji – prof. dr hab. nauk pedagogicznych, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, pracownik Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Warszawskiego, ekspert Instytutu Spraw Publicznych,
- Maria Mendel – prof. dr hab. nauk pedagogicznych, profesor Uniwersytetu Gdańskiego, autorka wielu publikacji poświęconych współpracy rodziców ze szkołą,
- Władysław (Marek) Kunicki-Goldfinger – historyk, współautor publikacji „Prawa rodziców w szkole”,
- Michał Kawecki – psycholog, wieloletni przedstawiciel Społecznego Towarzystwa Oświatowego (STO) w Europejskim Stowarzyszeniu Rodziców (EPA),
- Bogusław Pasierbski – prezes Polskiego Stowarzyszenia Rodziców z siedzibą w Szczecinie,
- Michał Wieczorek – autor i inicjator programu „Solidny Partner” Centrum Edukacji i Doradztwa Europejskiego w Poznaniu,

- Andrzej Zoll – prof. dr hab., prof. zw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prezes Trybunału Konstytucyjnego w latach 1993-1997, Rzecznik Praw Obywatelskich w latach 2000-2005

oraz członkowie zarządu: Maria Szpilowska i Wojciech Starzyński, a także współpracujące z nami cztery wspaniałe panie: Grażyna Kornet, Barbara Robakiewicz, Katarzyna Klimczak i Ania Rudkiewicz oraz kilkunastu lokalnych liderów środowisk rodzicielskich z całego kraju.

Fundacja „Rodzice Szkole” służy...

W latach 2006-2011 Fundacja zrealizowała szereg projektów edukacyjnych, którymi objęła kilkanaście tysięcy rodziców, nauczycieli, dyrektorów szkół, uczniów i pracowników samorządowych. Do najważniejszych zaliczyłbym:

- projekt: „W kierunku szkoły partnerskiej i obywatelskiej”, skierowany do dyrektorów szkół, nauczycieli, rodziców i rad rodziców, zrealizowany w roku 2007 w ramach zadania publicznego zleconego przez MEN,
- projekt: „Szkoła miejscem współpracy administracji samorządowej i rad rodziców”, zrealizowany w roku 2008, sfinansowany przez Fundusz Inicjatyw Obywatelskich,
- projekt z zakresu edukacji ekonomicznej: „Co ty możesz zrobić dla swojej szkoły”, realizowany w latach 2009, 2010 i 2011, współfinansowany przez Narodowy Bank Polski,
- program edukacji ekonomicznej, skierowany do starszych przedszkolaków i ich rodziców: „Czego Jaś się nie nauczy...”, zrealizowany w roku 2010 i współfinansowany przez NBP.

W roku 2011 Fundacja „Rodzice szkole” występuje do Szwajcarskiego Funduszu dla Organizacji Pozarządowych z wnioskiem o dofinansowanie dwuletniego programu, którego celem głównym jest zwiększenie uczestnictwa obywateli w życiu społeczności lokalnych poprzez:

- wypracowanie nowych rozwiązań dotyczących innowacyjnego, modelowego programu współpracy pomiędzy reprezentacją rodziców, różnymi organami szkoły i samorządem lokalnym,
- ponadregionalne upowszechnianie tych rozwiązań za pomocą nowoczesnych narzędzi ICT.

Projekt składa się z trzech modułów:

- cyklu szkoleń dla przedstawicieli rad rodziców, dyrektorów szkół, nauczycieli, samorządów uczniowskich i samorządów terytorialnych, przeprowadzonych w oparciu o programy zrealizowane dotychczas przez Fundację,

- punktu konsultacyjnego prowadzącego poradnictwo w zakresie praw i obowiązków rodziców i rad rodziców oraz innych organów szkoły w świetle obowiązujących regulacji ustawowych oraz służącego pomocą przy powoływaniu rad rodziców, tworzeniu przez nie niezbędnej dokumentacji i rozwiązywaniu wewnątrzszkolnych konfliktów,
- nowoczesnej platformy elektronicznej, w skład której wejdą:
 - portal internetowy,
 - baza danych o szkołach, radach rodziców, organach prowadzących i ekspertach,
 - baza wiedzy eksperckiej,
 - system szkoleń e-learningowych,
 - wirtualny punkt konsultacyjny,
 - newsletter oraz internetowa gazeta dla rodziców.

Tak pomyślana platforma elektroniczna będzie elementem spajającym wszystkie działania oraz zapewni im trwałość i upowszechnienie osiągniętych rezultatów na obszarze całego kraju i Europy. Znaczącym elementem projektu będzie współpraca pomiędzy Fundacją „Rodzice Szkole” a kilkoma jednostkami samorządowymi oraz szkolnictwem akademickim. Listy intencyjne o współpracy podpisaliśmy z samorządami Nowego Sącza, Ostrołęki, Siedlec i Olecka oraz z Wyższą Szkołą Biznesu National-Louis University w Nowym Sączu i Wszechnicą Mazurską w Olecku.

Historia Fundacji to również...

20 lat batalii o prawa rodziców w szkole. Obejmuje ona szereg inicjatyw obywatelskich, programów edukacyjnych i rozwiązań prawnych. Do najważniejszych należy zaliczyć:

- wprowadzenie, w wyniku działań Społecznego Towarzystwa Oświatowego i bardzo aktywnie zabiegającego o tego typu regulacje prawne Marka Kunickiego-Goldfingera, w roku 1991 do ustawy o systemie oświaty zapisów mówiących o społecznych organach w systemie oświaty,
- opracowanie w roku 1998, z inicjatywy i przy wsparciu Kancelarii Prezesa Rady Ministrów na zamówienie Ministra Edukacji Narodowej, programu pod redakcją Marii Mendel o znamienym tytule „RODZICE W SZKOLE – Rodzice i nauczyciele – płaszczyzny współpracy” poświęconego budowaniu relacji rodzina – szkoła – gmina,
- powstanie w roku 2000, w Ministerstwie Edukacji Narodowej, z mojej inicjatywy – członka Gabinetu Politycznego premiera Jerzego Buzka

- dokumentu zatytułowanego „STANOWISKO MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ W SPRAWIE WSPÓŁPRACY RODZICÓW I NAUCZYCIELI” (mimo iż nie uzyskał on nigdy statusu oficjalnego, co było spowodowane m.in. odwołaniem prof. Mirosława Handkego ze stanowiska ministra edukacji narodowej, stanowi znaczącą cezurę w polityce oświatowej tamtych lat),
- zorganizowanie w roku 2000, z inicjatywy STO i Parlamentarnego Zespołu „Edukacja Jutra” (którym kierował poseł Jerzy Polaczek) w gmachu Sejmu RP dwóch konferencji (15 kwietnia i 25 listopada) pod wspólnym tytułem „Miejsce i rola rodziców w polskim systemie edukacyjnym”. W ich trakcie przedstawiciele rodziców z kilkudziesięciu środowisk:
 - przyjęli wspólne stanowisko odnośnie do nowelizacji ustawy o systemie oświaty, przedstawiając własną propozycję zapisów art. 53 i 54 (co było podstawą do zmian wprowadzonych do ww. ustawy w kwietniu 2007 roku),
 - powołali Komitet Założycielski Ogólnopolskiego Forum Rodziców,
 - przyjęli uchwaloną przez Europejskie Stowarzyszenie Rodziców (EPA) Europejską Kartę Praw i Obowiązków Rodziców,
- przygotowanie przez środowiska skupione w Komitecie Założycielskim Ogólnopolskiego Forum Rodziców programu „Rodzice szkole w środowisku lokalnym”, który zakładał wykształcenie 350 profesjonalnych edukatorów, a następnie w ciągu 7 miesięcy przeszkolenie 40 tys. rodziców i 20 tys. nauczycieli, przygotowując ich do współpracy na terenie szkoły. Uwzględniając skalę projektu i długofalowe skutki społeczne, całkowity koszt szacowany na 11 834 200 zł nie wydaje się zbyt wygórowany. Niestety żadna z ekip MEN nie zdecydowała się na jego sfinansowanie.

Dziekiem fundacji jest Ogólnopolskie Forum Rad Rodziców i Organizacji Rodzicielskich...

A właściwie będzie, ponieważ ten pomysł ciągle czeka na sfinalizowanie. Rodzący się ogólnopolski ruch rodziców i organizacji rodzicielskich jest zjawiskiem o nieprzewidywalnym potencjale społecznym, wyraźnie obiegającym od marazmu życia publicznego, jaki obserwujemy w Polsce w ciągu ostatnich kilku lat. To wielka szansa nie tylko dla polskiej oświaty i szkoły naszych dzieci, ale również dla, budowanego z trudem, społeczeństwa obywatelskiego. Naszym celem jest *sze-*

roka integracja środowisk rodzicielskich oraz stworzenie płaszczyzny dyskusji i wymiany poglądów we wszystkich sprawach dotyczących polskiej szkoły. Warto tę myśl rozwijać w konkretnych działaniach, które staramy się podejmować. Są to:

1. Stałe monitorowanie sytuacji prawnej rad rodziców (również stowarzyszeń i fundacji) celem zachowania statusu niezależnego organu wewnątrzszkolnego współpracującego z radą pedagogiczną i samorządem uczniowskim, z poszanowaniem roli dyrektora szkoły wynikającej z jego ustawowego umocowania. Niezbędne jest podjęcie działań prowadzących do jednoznacznego określenia, jakie czynności prawne mogą podejmować rady rodziców (dotyczy to przede wszystkim zatrudniania pracowników i prowadzenia działalności gospodarczej i tym samym możliwości uzyskiwania numeru REGON i NIP). Stworzenie regulacji prawnych ułatwiających wykorzystanie potencjału aktywności obywatelskiej rodziców należy uznać za zadanie pierwszoplanowe tworzącego się Forum.
2. Organizowanie sieci ośrodków szkoleniowych dla rodziców (przede wszystkim przedstawicieli rad rodziców), dyrektorów szkół, nauczycieli i pracowników samorządów terytorialnych. Środowiska, zabiegające o należne rodzicom miejsce w polskim systemie edukacji, wielokrotnie podkreślały, że w ślad za powstaniem racjonalnych rozwiązań ustawowych powinna nastąpić szeroka akcja edukacyjna, przygotowująca wszystkie ww. podmioty do skutecznej, partnerskiej współpracy na rzecz demokratycznej, obywatelskiej szkoły.
3. Bieżące monitorowanie i ocenianie rozwiązań prawnych i programów nauczania wprowadzanych do systemu edukacji przez władze oświatowe oraz zgłaszanie własnych propozycji wypracowywanych w trakcie szerokiej debaty środowiskowej. Opinie, iż rodzice nie mają kompetencji pozwalających im na zabieranie głosu w sprawach programów nauczania nie znajdują żadnego racjonalnego uzasadnienia. Rodzice coraz częściej są intelektualnym partnerem dla nauczycieli i mają pełne prawo, a nawet obowiązek, wypowiedziania się na wszystkie tematy związane z procesem nauczania własnych dzieci (w tym również programów nauczania). Trzeba oddzielić odpowiedź na pytanie: czego uczyć? od pytania: jak uczyć? Na pierwsze powinni wypowiadać się wszyscy zainteresowani przyszłością kraju i polskiej oświaty, na drugie – głos decydujący należy do nauczycieli.
4. Współpraca z zagranicznymi organizacjami rodzicielskimi (np. z Europejskim Stowarzyszeniem Rodziców) i wspólne działania na

rzecz określania miejsca i roli rodziców w różnych systemach edukacyjnych oraz reprezentowanie polskich środowisk rodzicielskich na forum międzynarodowym.

Zatem nowe wyzwania przed radami rodziców to...

W roku 2007, po kilkunastu latach ubiegania się przez środowiska rodzicielskie o rozwiązania prawne sytuujące radę rodziców jako partnera rady pedagogicznej, dyrektora szkoły, samorządu uczniowskiego, organu prowadzącego szkołę i organu sprawującego nadzór pedagogiczny, do ustawy o systemie oświaty i ustawy Karta Nauczyciela zostały wprowadzone zapisy w znacznej mierze wychodzące naprzeciw tym oczekiwaniom.

Do najważniejszych z nich zaliczam:

- określenie trybu wyboru rady rodziców,
- wyposażenie rad rodziców w prawo do:
 - uchwalania w porozumieniu z radą pedagogiczną programu wychowawczego i programu profilaktyki szkoły,
 - opiniowania projektu planu finansowego szkoły,
 - uczestnictwa w komisji konkursowej przy wyborze dyrektora szkoły,
- umożliwienie radom rodziców gromadzenia pochodzących z dobrowolnych składek rodziców i innych źródeł funduszy przeznaczonych na działalność statutową szkoły,
- uzależnienie od pozytywnej opinii rady rodziców podjęcia na terenie szkoły działalności przez dowolne stowarzyszenie lub inną organizację,
- obligatoryjne opiniowanie przez radę rodziców dorobku zawodowego nauczyciela stażysty, nauczyciela kontraktowego i nauczyciela mianowanego,
- zagwarantowanie radzie rodziców możliwości występowania do dyrektora szkoły i innych organów szkoły, do organu prowadzącego szkołę oraz organu sprawującego nadzór pedagogiczny z wnioskami i opiniami we wszystkich sprawach szkoły.

Twórcom powyższych rozwiązań, do których miałem zaszczyt należeć, wydawało się wówczas, że pierwszy etap uspołecznienia polskiej oświaty, polegający na stworzeniu racjonalnych regulacji prawnych, został zakończony. W związku z tym podjęliśmy intensywne działania informacyjno-edukacyjne, skierowane do rodziców, nauczycieli i pracowników samorządów terytorialnych, prowadzące do oświaty opartej na szkołach bu-

dujących wspólnotę obywatelską nauczycieli, uczniów i rodziców. Mimo ograniczeń finansowych, udało się zwiększyć liczbę szkoleń organizowanych przez kilka specjalizujących się w tej tematyce instytucji (w tym przede wszystkim przez Fundację „Rodzice Szkole”). Niestety równoległe ze wzrostem świadomości i aktywności rodziców stworzono nowe bariery prawne utrudniające wykorzystanie tej aktywności.

Najtrudniejsze z przeszkód to:

- brak jednoznacznego stwierdzenia, że rada rodziców jako jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej jest płatnikiem podatku od osób prawnych i tym samym może podejmować pewne czynności prawne m.in. zatrudniać pracowników i posiadać własny rachunek bankowy gwarantujący samodzielne dysponowanie zgromadzonymi na nim funduszami,
- decyzja GUS uniemożliwiająca radom rodziców uzyskiwanie numeru REGON i tym samym utrudniająca otwieranie, odrębnych od szkoły, rachunków bankowych,
- niejednoznaczne zachowania dyrektorów szkół, z których część domaga się oddania do ich dyspozycji funduszy pochodzących z wpłaconych przez radę rodziców dobrowolnych składek.

Reasumując, należy stwierdzić, że istnieje potrzeba nowych regulacji prawnych ułatwiających rodzicom i ich przedstawicielom, radom rodziców, aktywne uczestnictwo w życiu szkolnym swoich dzieci, przy zagwarantowaniu pełnej podmiotowości w zakresie suwerennego dysponowania zgromadzonymi przez nich środkami finansowymi. Taka filozofia wyraźnie wpisuje się w rozwiązania ustawy o systemie oświaty i jest zgodna z intencjami ustawodawcy oraz opiniami kolejnych Rzeczników Praw Obywatelskich i szeregu organizacji pozarządowych.

A najważniejsze zadania rad rodziców?

Proponuję przeprowadzenie w powyższej sprawie jak najszerszej dyskusji, zorganizowanej przez rodziców będących jednocześnie inicjatorami nowych rozwiązań prawnych. Wskazana byłaby również pomoc ze strony ministra edukacji narodowej (której w chwili obecnej wyraźnie brakuje), odczytana przez środowiska rodzicielskie jako realne wsparcie naszych oczekiwań.

Przedstawiona sytuacja obrazuje skalę wyzwań stojących przed polskim systemem eduka-

cji narodowej i potwierdza potrzebę stworzenia stałej płaszczyzny wymiany poglądów i miejsca spotkania społeczności rad rodziców, które mogą dzięki temu mocniej przemówić i być liczącym się partnerem dla administracji państwowej różnego szczebla. Taką właśnie rolę powinno pełnić Ogólnopolskie Forum Rad Rodziców i Organizacji Rodzicielskich.

Fundacja „Rodzice Szkole” zaprasza... samorządy terytorialne do ogólnopolskiego programu:

Szkoła Naszych Dzieci – Szkoła Obywatelską

Organizujemy szkolenia dla rodziców, nauczycieli, dyrektorów szkół i pracowników samorządowych.

Uczymy, jak założyć i prowadzić radę rodziców, jak rozwijać wewnątrz szkoły partnerską współpracę między radą pedagogiczną, radą rodziców, dyrektorem szkoły i samorządem uczniowskim, jak organizować współpracę rad rodziców na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym. Samorządom uczniowskim proponujemy uczestnictwo w organizowanych wspólnie z Narodowym Bankiem Polskim konkursach przedsiębiorczości i racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi.

Nasza oferta obejmuje:

- I. Profesjonalne warsztaty, szkolenia i wykłady w zakresie umiejętności:
 - powoływania, organizacji i funkcjonowania rad rodziców,
 - pozyskiwania środków i racjonalnego ich wykorzystywania przez radę rodziców,
 - diagnozowania przyczyn konfliktów i ich skutecznego rozwiązywania oraz doskonalenia

technik współpracy i sprawnej komunikacji pomiędzy różnymi organami szkoły.

II. Fachowe wsparcie i pomoc ekspercką na każdym etapie działań rad rodziców w zakresie:

- diagnozy problemów specyficznych dla danej placówki i poszukiwania sposobów ich rozwiązywania,
- tworzenia szkolnych programów wychowawczych i programów profilaktyki,
- pracy z dziećmi wymagającymi szczególnej opieki (ADHD, dysleksja, zaburzenia mowy, słuchu, wzroku).

III. Poradnictwo prawne w zakresie praw i obowiązków rodziców i rad rodziców w świetle obowiązujących regulacji ustawowych.

IV. Opracowywanie wzorów dokumentów pomocnych radom rodziców.

W zależności od potrzeb, szkolenia odbywają się w cyklu jedno, dwu, lub trzydniowym.

Uczestnicy szkoleń otrzymują komplet materiałów szkoleniowych i certyfikaty.

Zainteresowanych proszę o kontaktowanie się z biurem fundacji:

tel. 721 326 336, 602 694 951,

faks 22 398 48 04,

e- mail: kontakt@rodziceszkole.edu.pl

Wszystkich żywo zainteresowanych budowaniem oświaty na miarę marzeń naszych dzieci i wyzwań XXI wieku zapraszam do odwiedzania naszej strony internetowej www.rodziceszkole.edu.pl, życząc wielu radości i satysfakcji z pracy *pro publico bono*.

*Troskliwi rodzice mają na uwadze przede wszystkim dobro swych dzieci.
Ich nieszczęścia są dla nich o wiele bolesniejsze aniżeli własne.*

Johann P. Hebel